

רשומות

הצעות חוק

הכנסת

21 ביולי 2014

564

כ"ג בתמוז התשע"ד

עמוד

הצעת חוק משק הגז הטבעי (תיקון מס' 6) (מכר ושיווק של גז טבעי על ידי מוקק נפט).

138 התשע"ד-2014

**הצעת חוק משק הגז הטבעי (תיקון מס' 6) (מכר ושיווק של גז טבעי על ידי מוזק נפט),
התשע"ד-2014***

- תיקון סעיף 2 1. בחוק משק הגז הטבעי, התשס"ב-2002' (להלן - החוק העיקרי), בסעיף 2 -
- (1) אחרי ההגדרה "בעל רישיון" יבוא:
"גורם קשור למוזק נפט" - כל אחד מאלה:
(1) בעל שליטה במוזק נפט או בעל זיקה בו;
(2) תאגיד שבעל שליטה במוזק נפט או בעל זיקה במוזק נפט הוא בעל שליטה או בעל זיקה בו;
(3) תאגיד שמוזק נפט מחזיק בו אמצעי שליטה, במישרין או בעקיפין;
- (2) אחרי ההגדרה "לחץ נמוך" יבוא:
"מוזק נפט" - מי שעוסק בישראל בזיקוק נפט בשיעור העולה על עשרה אחוזים מכלל כמות הנפט המזוקקת בישראל;

ד ב ר י ה ס ב ר

מתחרות - בתי זיקוק לנפט בע"מ (בז"ך) ופז בית זיקוק אשדוד בע"מ. מאחר שתחום זיקוק הנפט אינו נשלט עוד על ידי חברה אחת, ונוכח השימוש ההולך וגובר בגז טבעי והרצון לעודד תחרות במשק הגז הטבעי באמצעות כניסת גורמים חדשים לפעילות במקטע המכר והשיווק של גז טבעי, מוצע לבטל את האיסור המוחלט המוטל היום על מוזק נפט ועל גורם הקשור אליו לפי סעיף 4 לחוק ולאפשר להם לעסוק במכר או בשיווק של גז טבעי. עם זאת, כדי למנוע הצבת תנאים בלתי הוגנים לצרכני הגז הטבעי בשל מעמדם הדומיננטי של בתי הזיקוק במשק האנרגיה בישראל, מוצע להטיל מגבלות אחדות על מכר ושיווק של גז טבעי על מוזק נפט וגורם הקשור אליו, כפי שיפורט להלן.

סעיף 1 מוצע להגדיר "גורם הקשור למוזק נפט" כגורם שהוא אחד מאלה: בעל שליטה במוזק נפט, כלומר תאגיד המחזיק באמצעי שליטה במוזק נפט; בעל זיקה במוזק נפט, שהוא מי שמחזיק בעשרה אחוזים ומעלה מאמצעי השליטה במוזק נפט או מי שיש לו יכולת השפעה על מינוי מנהל כללי, דירקטור או בעלי תפקידים דומים במוזק הנפט; תאגיד שבעל שליטה או בעל זיקה במוזק נפט הוא גם בעל שליטה או בעל זיקה בו; תאגיד שמוזק נפט מחזיק בו אמצעי שליטה, במישרין או בעקיפין. כמו כן, מוצע להעביר את ההגדרה "מוזק נפט" הקבועה היום בסעיף 4(א)(2) לחוק לסעיף ההגדרות הכללי, בסעיף 2 לחוק.

כללי חוק משק הגז הטבעי, התשס"ב-2002' (להלן - החוק), קובע כי העיסוק במכר ובשיווק של גז טבעי אינו טעון רישיון כל עוד לא נקבעו תקנות המחייבות זאת לפי סעיף 5 לחוק, ואולם, סעיף 4 לחוק אוסר על כמה גורמים לעסוק במכר או בשיווק של גז טבעי: בעל רישיון להקמה ולהפעלה של מערכת להולכת גז טבעי, ספק חשמל לפי חוק משק החשמל, התשנ"ו-1996, מי שעוסק בישראל בזיקוק נפט בשיעור העולה על עשרה אחוזים מכלל כמות הנפט המזוקקת בישראל (להלן - מוזק נפט), וכן גורמים הקשורים אליהם, כמפורט באותו סעיף.

איסור זה נקבע בעת שנחקק החוק בשנת 2002, בשל חשש מפני השתלטות של גורמים דומיננטיים במשק האנרגיה, ובייחוד חברות ממשלתיות, על מקטע המכר והשיווק של גז טבעי, וכן כדי לקדם תחרות על ידי עידוד כניסה של גורמים מהמגזר הפרטי לפעילות במשק הגז הטבעי. עוד יצוין כי בעת שנחקק החוק פעלה בישראל חברה ממשלתית אחת שעסקה בזיקוק נפט, ולפיכך היא היתה גורם דומיננטי בתחום זיקוק נפט. האיסור שנקבע לגביה כאמור נועד למנוע ממנה לנצל את מעמדה הבלעדי במשק לשם צמצום היקף השימוש בגז טבעי והמשך השימוש במוצרים תחליפיים לגז טבעי שהיא מייצרת.

מאז נחקק החוק חלו תמורות משמעותיות במשק האנרגיה בישראל בכלל ובמשק הגז הטבעי בפרט, ובכלל זה הפרטה של בתי הזיקוק ופיצולם לשתי חברות

* הצעת חוק מס' 2219/19/פ (מספר פנימי: 548358); הועברה לוועדה ביום י' באדר ב' התשע"ד (12 במרס 2014).
1 ס"ח התשס"ב, עמ' 55; התשע"א, עמ' 192.

- (1) בסעיף קטן (א) -
- (א) בפסקה (2), הסיפה החל במילים "וכן מי שעוסק" - תימחק;
- (ב) בפסקה (4), במקום "שמי מהמנויים בפסקה (2)" יבוא "שספק חשמל";
- (ג) בפסקה (6), במקום "במי מהמנויים בפסקה (2)" יבוא "בספק חשמל";
- (2) בסעיף קטן (ד) -
- (א) פסקה (3) - תימחק;
- (ב) בפסקה (4), המילים "ממוקק נפט או מחברות כאמור בפסקה (3)" - יימחקו, במקום "שצריכתם" יבוא "שצריכתו", במקום "על ידם" יבוא "על ידו", ובמקום "שלהם ולצורכיהם" יבוא "שלו ולצרכיו";
- (3) אחרי סעיף קטן (ה) יבוא:
- "(ו) בלי לגרוע מהוראות סעיף 5, מוקק נפט או גורם קשור למוקק נפט רשאי למכור או לשווק גז טבעי, בהתקיים תנאים אלה:
- (1) הוא לא יתנה מכר או שיווק של גז טבעי בקניית שירות או מוצר אחר ממנו או מאדם אחר, או באי־רכישתו של שירות, מוצר או גז טבעי מאדם אחר;
- (2) (א) הוא לא יפעיל ולא ינהל תחנות תדלוק שניתן לתדלק בהן באמצעות גז טבעי, לא יהיה בעל זכות למכור או לשווק להן גז טבעי באופן בלעדי או לא יחזיק בהן אמצעי שליטה, אם מספרן של תחנות התדלוק כאמור עולה על עשרים או שיעורן עולה על 25 אחוזים ממספר תחנות תדלוק כאמור בישראל, לפי הגבוה, והכל בין לבדו ובין יחד עם אחר שהוא מוקק נפט או גורם קשור למוקק נפט, לפי העניין.
- (ב) במניין תחנות התדלוק כאמור בפסקת משנה (א) יובאו בחשבון כל התחנות שמוקק נפט או גורם קשור אליו מפעיל, מנהל, בעל זכות למכור או לשווק להן גז טבעי או מחזיק בהן אמצעי שליטה כאמור באותה פסקת משנה;
- (3) הוא עומד בתנאים נוספים ככל שקבע השר, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת."

ד ב ר י ה ס ב ר

יהיה רשאי להפעיל, לנהל, למכור או לשווק להן גז טבעי באופן בלעדי, או להחזיק אמצעי שליטה בהן: המספר הכולל של תחנות כאמור שמוקק נפט או גורם קשור אליו רשאי יהיה לבצע לגביהן פעולה מהפעולות האמורות או להחזיק בהן אמצעי שליטה לא יעלה על 20 או על 25 אחוזים ממספר תחנות התדלוק בגז טבעי בישראל, לפי הגבוה.

נוסף על כך, מוצע להסמיך את שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, לקבוע בתקנות תנאים נוספים שמוקק נפט או גורם קשור אליו המוכרים או משווקים גז טבעי יידרשו לעמוד בהם.

סעיף 2 מוצע לאפשר למוקק נפט ולגורם הקשור אליו למכור או לשווק גז טבעי, אם הם ממלאים אחר תנאים אלה, המפורטים בסעיף 4(ו) המוצע:

- איסור התניית שירות בשירות: מוקק נפט או גורם קשור אליו לא יהיו רשאים להתנות מכר או שיווק של גז טבעי ברכישה של שירות או מוצר אחר מהם או מגורם אחר, או באי־רכישה של שירות, מוצר או גז טבעי מגורם אחר, בדומה למגבלה החלה היום לפי סעיף 33 לחוק על בעלי רישיונות מכוח החוק.

- מגבלות לעניין מספר תחנות התדלוק בגז טבעי שמוקק נפט או גורם מהגורמים הקשורים אליו, יחד ולחוד.

(1) ברישה, במקום "בעל רישיון" יבוא "בעל רישיון, מזקק נפט או גורם קשור למזקק נפט, לפי העניין";

(2) אחרי פסקה (14) יבוא:

"(15) מזקק נפט או גורם קשור למזקק נפט מכר או שיווק גז טבעי בניגוד לתנאים לפי סעיף 4(ו)."

ד ב ר י ה ס ב ר

כספי, הפרה של תנאי מהתנאים הקבועים בסעיף 4(ו) המוצע על ידי מזקק נפט או גורם הקשור אליו. סכום העיצום הכספי שאפשר יהיה להטיל בשל הפרה כאמור הוא סכום השווה היום ל-150,600 שקלים חדשים.

סעיף 3 כדי לאפשר אכיפה יעילה של הוראות ההסדר המוצע, מוצע להוסיף להפרות הקבועות בסעיף 77 לחוק, שבשלהן מנהל רשות הגז הטבעי במשרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים ראוי להטיל עיצום

יוזמים: חברי הכנסת רוברט אילטוב, איילת שקד